

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יצחק קרויזר

פ/4545/25

הצעת חוק הגנה על בסיסי צה"ל (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2024

תיקון חוק העונשין 1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977 –

(1) אחרי סעיף 134 יבוא:

"הגנה על בסיסי 234. (א) לא יישא איש כוחות הביטחון באחריות צה"ל פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מידי כדי למנוע ממי שאינו מוסמך להיכנס או לחדור למקום מוגבל, כהגדרתו בסעיף 115.

(ב) לעניין סעיף זה, "איש כוחות הביטחון" – כל אחד מאלה:

(1) חייל כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955²;

(2) שוטר כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³ או חבר המשמר כמשמעותו בסעיף 49 לפקודה האמורה;

(2) בסעיף 115, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח 17, עמ' 390.

"(א1) מי שנכנס או ניסה לחדור למקום מוגבל שבו מצוי מצבור תחמושת או ידיעה סודית כאמור בסעיף 113, חזקה כי התכוון לפגוע בביטחון המדינה."

תיקון חוק השיפוט 2. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955⁴, אחרי סעיף 227 א יבוא:

הצבאי

"סמכויות חייל 227.ב. חייל שנתמנה לפי פקודות הצבא לשמור על מקום בשמירה מוגבל, רשאי לעשות כל אחד מאלה:

(1) לעכב אדם במקום הימצאו כדי לברר את זהותו ומענו, אם היה לו יסוד סביר לחשד כי הוא מנסה להיכנס או לחדור למקום מוגבל מבלי שמוסמך לכך;

(2) לעכב רכב ולערוך בו חיפוש, אם היה לו יסוד סביר לחשד ששימש אדם שמנסה להיכנס או לחדור למקום מוגבל מבלי שמוסמך לכך;

(3) לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם שעוכב, לשם תפיסת נשק או חפץ אחר, העלול לסכן את שלומו של אדם או את ביטחון הציבור או העלול לסייע בבריחתו, ורשאי לתפוס את החפץ שהתגלה אגב החיפוש; בסעיף זה, "חיפוש מוגבל על גוף" – כהגדרתו בסעיף 72 א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996⁵;

⁴ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 33.

(4) לעצור אדם ללא פקודת מעצר, אם יש לו יסוד סביר לחשד שאותו אדם מנסה להיכנס או לחדור למקום מוגבל;

(5) חייל שעצר אדם שאינו חייל, כאמור בפסקה (4), יביאו בהקדם האפשרי, ולא יאוחר משתים עשרה שעות לאחר המעצר, לתחנת משטרה;

(6) חייל שנתמנה לפי פקודות הצבא לשמור על מקום מוגבל, דינו כדין שוטר לעניין סעיפים 273 עד 276 לחוק העונשין;

(7) חייל הנמנה על כוח השמירה על מקום מוגבל דינו כדין שוטר לענין סעיפים 273 עד 276 לחוק העונשין.

(8) בסעיף זה –

"מקום מוגבל" – מקום שבהחזקת צה"ל או מקום מוגבל כהגדרתו בסעיף 115 לחוק העונשין;

"עיכוב" – כהגדרתו בסעיף 66 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.⁶

דברי הסבר

פריצה לבסיסים צבאיים, למחסני נשק ולשטחי אש הפכה לתופעה נפוצה שמהווה חיזוק משמעותי לעבירות של פשיעה וטרור ומסכנת את שלום הציבור. ממסמך שגובש בצה"ל מיום 9.2.2021 במענה לבקשת חופש המידע, עולה כי על פי הנתונים הקיימים בצה"ל, אלפי כלי נשק נגנבים מצה"ל מדי שנה וייתכן כי ההיקפים אף נרחבים יותר. עוד עולה מהמסמך כי מלבד עצם מחדל הגניבות, בצה"ל לא מתבצע

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

מעקב מסודר ולא עלה בידי גורמי הצבא להתחקות אחר הנתונים ביחס לאמל"ח עד לשנת 2015, ועל פרטי כלי הנשק והמכלולים שנגנבו לפני 2013.

תופעה זו אף גבתה את חיי קציני אגוז אופק אהרון ואיתמר אלחרר ז"ל, בתאונת ירי שהתרחשה עת שחיפשו אחר אמצעי לראיית לילה שנלקח מבסיסים. אירוע חריג נוסף אירע לפני כשלוש שנים, במהלכו קצין הבחין במספר חשודים בגניבה משטחי האש בבסיס צאלים וביצע אחריהם מרדף עד פאתי הכפר אליו הגיעו. שם הוא נעצר בידי מספר כלי רכב שהמתינו לו והתגודדו סביבו. לבסוף התקרית הסתיימה ללא נפגעים, ובעקבותיה חידדו מפקדי המרכז לאימוני יבשה בצאלים כי אסור לבצע מרדף אחרי גנבי ציוד. עקב הימנעות של חיילים רבים מחתירה למגע בזמן אמת, זאת מחשש להסתבכות פלילית או בשל הנחיות סותרות מהמפקדים, בשנת 2021 תוקנו הוראות פתיחה באש של צה"ל על גנבי אמל"ח, והורחבה האפשרות של הלוחמים לירות בגנבי אמצעי לחימה משטחי אימונים, אך יחד עם זאת הירי הוגבל לרגליים בלבד.

במסגרת תיקון זה מוצע כי אנשי כוחות ביטחון לא יישאו באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מידי כדי להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבסיס צה"ל, לתחנת משטרה, לשטחי אימונים, לשטחי אש ולמתקן ביטחוני, בכוונה לבצע עבירה, או מי שמנסה להתפרץ או להיכנס כאמור, וזאת תוך קביעת סייגים ברורים לתחולת ההגנה. עוד מוצע להעניק לחיילים בשמירה סמכויות לביצוע עיכוב, חיפוש מוגבל ומעצר על מנת להתמודד עם ניסיונות גניבת נשק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)